

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VI. Ex Concilio (a) Magocen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

tio in eo prohibetur, *cap. nullis. de rebus Eccles.* Unde cum omnia ea, quae prohibentur alienari, legari nequeant, *l. cum servus 39. alias lege apud Julianum, §. finali, ff. de legat. 1. l. numm 67. §. 8. ff. de legat. 2. l. 10. ff. de auro & argento;* idem legatum rei Ecclesiae in praesenti textu relictum non valuit. Ita docuerunt Innocentius & Ancharanus in praesenti, Alexander, Jason, & Caltrentis in *distal. cum alienam*, Fachineus *lib. 5. controvers. cap. 28.* plures, quos laudat & sequitur Luna, & Arelanus *lib. 3. antinom. §.* qui consequenter docent in praesenti casu, nec quoad aestimationem legatum valere. Sed etiam haec interpretatio convincitur ex eo, nam legatum rei, cuius alienatio non impeditur, sed difficultas est, valet, *distal. l. apud Julianum, §. finali*: ergo valere debet rei Ecclesiae legatum, cum ejus alienatio non impossibilis iudicetur; siquidem potest alienari adhibita solennitate, *cap. si exceptione 12. quost. 2.* Deinde quia praesens decisio non in eo nititur, quod legata sit res Ecclesiae; sed in eo, quod res aliena domino restitui debeat, ut constat ex illis verbis: *A aliena restituere debuisti.* Et ita interpretatio illa huic decisioni minime congruit. Alii tandem docent, in praesenti casu ideo legatum non valere, quia legatus erat calix, qui in commercio hominis non est, *cap. vasa, de consecrat. dist. 1. cap. iustum, de verum permu.* Unde cum legatum rei, quae in commercio non est, inutiliter relinquatur, *disto §. non solum;* idem legatum in praesenti non valet. Sed etiam haec sententia convincitur ex eo, quia licet res, quae non est in commercio, legari non possit, *l. cum servus 39. §. finali, ff. de legat. 1.* Donellus *lib. 8. comment. cap. 11.* tamen si commercium habeat personae, cui relinquitur, licet aliae non habeant, legatum subsistit, *l. sed §. si 40. ff. eodem titul.* unde licet calix in praesenti specie legari non possit laico, quia ejus commercium non habebat; tamen Ecclesiae utique legari poterat. Unde cum Ecclesiae Messenat, calix legatus esset, ratio commercii non impediabat ipsius legatum valorem.

spicere ad eam partem, an legatum rei alienae valeat nec-ne; sed ad jus fori, & poli in specie sibi proposita. Quod ut clarius demonstratur, praemittendum est, testatorem, de quo in nostro textu, detinuisse calicem, & puerum Consentinae Ecclesiae, & eos legasse Ecclesiae Messenat. Haeres statim res legatas tradidit Ecclesiae Messenat. bona fide. Postmodum cum Ecclesia Consentina, in cuius dominio erant, ab eorum calicem, quam puerum peteret, ipse ab Ecclesia Messenat. tam calicem, quam puerum repetebat. Ecclesia Messenat. restituere renuebat, allegans juris civilis dispositionem, juxta quam haeres tenetur legata etiam rei alienae solvere, & legatarium ea possidentem non teneri haeredi restituere. Quibus perpenis Gregorius Magnus praemittens, quod licet juxta legem saeculi praedicta Ecclesia Messenat. se defenderet quominus calicem, & puerum Ecclesiae Consentinae restitueret; tamen quia juxta canonicam, immo & divinam dispositionem aliena detinens ea restituere tenetur, *cap. in litteris §. de rapr. & quia haeres tenetur exonerare conscientiam defuncti, cap. finali, de sepultur.* decrevit injustum esse, ut ab Ecclesia Messenat. res illae detinerentur, cum domino invito auferri non debeat quod suum est; & ita calicem, & puerum restitui debere Ecclesiae Consentinae. Quam interpretationem ut veriores amplectuntur plures, quos refert, & sequitur Menchaca *de success. creat. §. 21. numero 11. Beteta in praesenti.* Unde constat, Gregorium in hoc textu non constituisse differentiam inter jus canonicum, & civile quoad legatum rei alienae, & ejus valorem; sed tantum in eo, quod cum Ecclesia Messenat. retinens calicem, & puerum Ecclesiae Consentinae, se defenderet legibus saeculi, Gregorius docet non juxta eas leges, quae permittunt rei alienae retentionem; sed juxta legem Dei, secundum quam aliena detinens restituere debet, praesentem casum esse decidendum: non tamen ideo Gregorius improbat rei alienae legatum, ut si testator sciens eam legaverit, haeres teneatur eam redimere, & legatario praestare, aut ejus aestimationem solvere.

Huic commentario adjungi potest interpretatio textus in *cap. Episcopus 12. q. 5.* quam adduxi in *cap. ...*

His igitur, & aliis interpretationibus omnibus, dicendum est, discrimen à Divo Gregorio assignatum inter jus fori, & jus poli, non re-

CAPUT VI.

Ex Concilio (a) Mogunt.

Si haeres jussa testatoris non adimpleverint, ab Episcopo loci illius omnis res, quae his relicta est, canonicè interdicatur, cum fructibus, & caeteris emolumentis, ut vota defuncti impleantur.

NOTAE.

(a) *Mogunt.* Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 11.* & post Concilium Lateran. *pag. 43. cap. ult.* Sed in nullo ex Conciliis Mogunt. hucusque editis textus hic reperitur: credo tamen in aliquo ex illis editum fuisse; siquidem in uno Concilio Mogunt. actum *D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.*

fuisse de testamentis, & ultimis voluntatibus, constat ex Concilio Mogunt. celebrato anno 1549. *cap. 97.*

COMMENTARIUM.

Conclusio, quae ex hoc textu communiter deducitur ab Interpretibus, sic se habet: *Rr 3 Haeres*

Conclusio
traditur,
& probatur.

Hæres non adimplens voluntatem testatoris privatur per Episcopum rebus sibi relictis. Probat eam textus in cap. Saluator 11. quest. 1. cap. licet universis, de voto. Concilium Coloniense celebratum anno 1336. p. 13. cap. 10. ubi cavetur, ut hæredibus, qui iusta defunctorum non impleverint, ab Episcopo loci omnis res, quæ eis relicta est, interdicatur, cum fructibus & emolumentis, authent. hoc amplius, C. de fideicommissi, authent. de ecclesiasticis ritualis, §. si autem hæres, authentica de hæredibus & Falcidia, §. si quis non implens, collat. 1. l. si patroni filius, §. qui fideicommissam, ff. ad Trebellianum, ibi: Cur enim non videatur indignus, ut qui deservit supremas defuncti preces, consequatur aliquid ex voluntate? Exl. Nefennius, ff. de excusat. tut. ibi: Recte ergo placuit eum, qui recusat onus quod testator reliquit, & ab eo, quod petit, quodque idem dedit, repelli debere. Et l. tutor 28. §. quæ tutoribus, l. quid autem 35. l. amicissimus 36. ff. de excusat. tut. l. qui tutelam 28. ff. de testam. tutel. l. si quis sepulchrum, §. funus, ff. de relig. & sumpr. l. ultima, ff. de confirm. tutor. l. si speculum, ff. de statulib. Paulus lib. 3. sentent. tit. 5. §. omnibus, l. si quis in suo, C. de inoffic. l. penult. C. de legat. l. cum filio 11. ff. de legat. 1. l. final. titul. 10. partit. 6. ubi Gregorius. Illustrant Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 17. numero 15. Molina lib. 2. de primog. cap. 14. numero 22. Carpio de execut. lib. 1. cap. 18. & lib. 4. cap. 3. Covar. & Cujacius in presenti: idem Cujacius ad Paulum dicto lib. 3. titulo 5.

3. Sed hæc assertio difficilis valde redditur ex sequentibus juris considerationibus. Prima nascitur ex eo, nam Episcopus est executor legitimus ultimarum voluntatum, cum causæ quæ exequi debent, sunt piæ, cap. tua nobis 17. ibi: In omnibus piis voluntatibus. Et cap. nos quidem, ibi: Defunctorum piæ voluntates. Et cap. Joannes, ibi: Et piis locis; hoc tit. l. nulli, C. de Episc. & cleric. ibi: Derelictum piæ defuncti propositum. Tridentinum sess. 7. de reform. cap. 15. & sess. 22. cap. 6. & sess. 25. cap. 4. ibi: Qui pro suarum animarum salute legata ea ad usus piæ reliquerunt. Et l. 5. titul. 10. partit. 6. ibi: Mandasse per suam anima: & l. 36. Tauri, l. 10. tit. 4. lib. 5. recopil. docent Matienzo in dicta l. 10. recopil. Carpio de execut. lib. 1. cap. 22. Igitur non recte in presenti generaliter, & indistincte asseritur, hæredes non adimplentes voluntates testatorum, per Episcopum esse privandos rebus sibi relictis in eodem testamento. Secunda militat adversus nostrum textum in illis verbis: Ut vota defuncti adimpleantur. Nam obligatio voti personalis est, nec ad hæredes transit. D. Thomas 2. 2. quest. 96. artic. 2. ad 4. docent Panormitanus in cap. veritatis, numero 3. de iurejur. Sotus lib. 8. de iustitia, quest. 2. artic. 2. Igitur in presenti specie hæredes non tenebantur vota defuncti adimplere, & per consequens non erant privandi hereditate. Tertio difficilis est præsens textus in illis verbis: Omnis res, quæ eis relicta est. In quibus docetur, hæredes non adimplentes vota testatorum, reddi indignos omnium rerum, quæ illis relicta fuerant; nam hæredes cum indigni sunt, ex causis infra referendis, privantur hereditate; non tamen auferuntur ab eis prælegata, & similes res sibi relictæ, l. cum quidem 12. l. cum qui 18. §. ultimo, ff. de his quæ ut indign. l. qui fi-

liabus 17. §. ultimo, ff. de legat. 1. l. miles 75. §. ultimo, ff. de legat. 2. l. 4. §. si quis ex unica, ff. de doli except. Igitur non recte in presenti asseritur, ab hæredibus indignis non adimplentibus voluntatem testatoris, omnia illis à testatore relicta eripi & auferri. Accedit, nam hæres non tenetur adimplere voluntates ineptas defuncti, l. 5. C. de his quibus ut indign. l. hæredibus 50. ff. de petit. hæredis. Igitur indistincte verum non est, voluntatem testatoris hæredem teneri adimplere. Accedit tandem, nam si in presenti specie hæredes privandi erant rebus sibi relictis in testamento, prius moneri, & citari debebant, authent. hoc amplius, C. de fideicommissi. l. final. titul. 10. partit. 6. ibi: Siendo amonestado; docent communiter repetentes in dicta authent. hoc amplius: Ergo non recte in presenti PP. Concilii Mogunt. asserunt, hæredes non adimplentes voluntatem testatorum, per Episcopum privandos esse omnibus rebus sibi testamentorelictis.

4. Quibus difficultatibus minimè obstantibus vera est præsens assertio, pro cuius expositione sciendum est, variis ex causis hæredes reddi indignos hereditatis, & illam ab eis, tanquam ab indignis per fiscum eripi, & auferri; de quibus in ritual. ff. & C. de his quæ ut indign. Prima est, si inultam reliquerint necem testatoris, de qua in l. 3. l. si ideo 7. l. cum fratrem 9. cum duobus sequentibus, C. de his quibus ut indign. l. 5. §. penult. & per totum, ff. ad Syllanianum, l. 1. l. 27. l. 29. §. final. ff. de iure fisci, l. 14. §. si pater, ff. de bonis liber. l. si servus 50. §. si quis 2. ff. de legat. 1. l. nec supina 6. ff. de iuris & facti ignor. l. si filius 23. ff. de iure patron. l. 1. C. ubi causæ fiscales, l. 1. C. in quibus causis in integ. restit. l. 1. & 3. l. minoribus, cum sequent. de iure fisci, l. item 20. §. hac 12. ff. de petit. hæredis, l. his 18. §. 1. l. ex parte 39. ff. familia erciscund. l. in ratione 11. §. si servus, ff. ad legem Falcidiam, l. si necem 4. l. filius 42. §. ultimo, ff. de bonis liber. l. 4. & penult. de iure patron. l. 3. §. quod si, ff. de suis & legit. Secundò indignus redditur hereditate hæres, qui falsò & calumniosè testamentum impugnavit, l. 4. & 5. l. tutorem 22. l. si testamentum 24. ff. de his quæ ut indign. ad quam speciem spectant textus in l. Papinianus, §. meminisse, l. penult. §. si hæres, cum sequent. ff. de inoffic. testam. l. si quis rogatus 53. §. 1. ff. de fideicommissi. liber. l. si testamentum 6. l. postquam 47. ff. de petit. hæredis, l. si pars 9. §. ultimo, ff. de inoffic. l. edicto 13. §. penult. l. Senatus 15. ff. de iure fisci, l. 14. §. si patroni, ff. de bonis liber. l. inter 54. ff. de rei vindicat. l. Lucius, §. Sempronia, ff. de legat. 2. l. penult. ff. de except. rei iudic. l. 3. & consequenter, ff. de liberat. legat. l. cum quidam, de bonorum possession. Paulus lib. 4. sentent. titul. 5. §. ultimo. Tertio indignus est hæres, qui prohibuit testatori, ne mutaret testamentum; incidit enim in titulum, Si quis aliquem testari prohibuerit; in quo edicto notandi sunt textus in l. filius 14. §. 1. l. si quis patris 26. ff. ad legem Corneliam de falsis, l. penult. §. Sempronia, ff. de legat. 2. l. 2. §. ultim. ff. ad Trebellianum, Paulus lib. 5. sentent. titul. 12. §. 5. l. 3. ff. de his quæ in testamento, l. quoriam 9. §. idem, ff. de hæred. institut. l. curent 22. ff. de rebus, l. 1. §. si unum, ff. de bonor. possess. secund. tab. l. 1. §. si parens 3. ff. si quis à parente, l. item 14. §. aliquando, ff. de

quod metus causa, l. unic. ff. quibus non compe-
tat honor. possess. Quarto indignus redditur hæ-
res, qui non habuit supremam defuncti volun-
tatem, l. cum quidam 12. ff. de his quibus ut in-
dign. l. planè 34. ff. de legat. 1. l. militis, §. ve-
teranus, ff. de testam. milit. l. penultima, §. 1.
ff. de condit. instir. Aut si testator nomen illius
induxit, l. cum tabulis 16. §. ultimi, ff. de his que
ut indign. l. 2. §. ultim. ff. si tabula testam. l. si
ita 8. §. is autem, l. qui ex liberis 11. §. testamento,
ff. de honor. possess. secundum tabulas: aut si inimi-
citas capitales cum ipso contraxit, l. si inimi-
citas 9. ff. de his que ut indign. l. 3. §. ultim. ff. de adi-
mend. legat.

Similiter etiam qui non paruit voluntati testa-
toris, immo eam neglexerit, redditur indignus
ejus successione, *novella 1. Justiniani, aurbent.
finali, C. de fideicommiss. non tamen ut ab eo eri-
piatur hereditas à fisco tanquam ab indigno: sed
manet penes cohæredem, aut substitutum cum
eodem onere. Quæ privatio justissime introducta
est, quia qui non vult subire onus, non decet
sentire commodum, cap. qui habet, de regulis
juris in 6. Unde qui non vult adire hereditatem,
ut fideicommissum restituat, compellitur adire,
& privatur commodo quartæ partis, quæ illi ut
hæredi competebar, l. ille à quo 13. l. nam quod
14. §. qui compulsus, ff. ad Trebell. & tutor, qui
se excusavit à tutela, privatur legato sibi in eod-
dem testamento relicto, l. 5. §. amittere, ff. de his
que ut indign. & qui designatus fuit ad exequen-
dum testamentum, nisi illud exequatur, privatur
legato sibi relicto, *aurbent. de hæredibus &
Falcid. §. si quis.* Rectè ergo in præsentis textu de-
ciditur, quod si hæres non adimpleant volun-
tatem testatoris, quam diligenter adimplere de-
bent, ut exemplis probant Guelle. Benedictus
in cap. Raynarius, verbo Si absque liberis, de tes-
tam. Carpius lib. 4. de execut. cap. 3. Roussellius
lib. 6. historie, cap. 3. numero 5. per Episcopum
priventur omnibus rebus sibi relictis: & sicut ab
hærede indigno fiscus eripit hereditatem cum
fructibus, l. 1. C. de his que ut indign. ita & in
præsentis casu hæres privatur, non solum hære-
ditate, verum & ejus fructibus. Hoc tamen pro-
cedit, nisi testator aperte caveat, ut hæres, vel
legatarius non priventur rebus sibi relictis, et
jam si non paruerint voluntati testatoris, l. sed hac
nimium, ff. de excusat. tut. ibi: *Nisi evidenter
expresserit, velle se dare, etiam si tunc non admi-
nistraverit.* Et l. 1. §. quomodo, ff. ubi pupil. edu-
cari: docet Carpio dist. cap. 18. numero 42. vel
fisco casu minor pena ab ipso testatore inflicta sit,
quia ob eam cessat pena legalis, hoc est privatio
successionis. *Novel. 1. cap. 1. juncta lege non tan-
tium, §. 1. & §. Senatus, ff. de fideicommiss. libert.
l. causam 20. §. puellam, ff. de manumiss. l. in testa-
mento 27. ff. de condit. & demonstr. prosequuntur
alias exceptiones præsentis textus Covar. & Cujacius
in dist. novel. 1.**

6. Nec obstat prima difficultas supra pro dubitan-
di ratione adducta, pro cuius solutione sciendum
est, satis controversum esse apud Interpretes,
utrum Episcopus sit legitimus executor, trans-
acto anno hæredibus, seu commissariis conce-
sso ad implendam testatoris voluntatem, non so-
lum in legatis, & dispositionibus piis, verum
etiam prophanis? In qua questione indistinctè
testatoris testamenti executionem ad ipsum specta-

re probant Glossa in præsentis, & in cap. Sylvester
11. quest. 1. & in cap. Episcopus §. 88. distinct. Ho-
stiensis, Panormitanus, Barbatia, & Cardinalis
in præsentis, quos sequuntur Covar. in præsentis, nu-
mero 3. Gutierrez libro 3. practic. questio. 29. nu-
mero 14. Gracianus tom. 3. discip. cap. 563. numero
76. Barbosa alleg. 83. numero 15. Hurtado tom. 2. de
congrua, lib. 6. resol. penult. subresol. 42. qui mo-
ventur primò ex præsentis textu: secundò ex eo,
quia qualibet ultima voluntas pia dicitur, l. 7. ti-
tul. 10. partit. 6. ibi: *Para cumplir la voluntad de
el testador, que es obra de piedad, è como cosa
espiritual.* Faciunt Divus Augustinus lib. 10. de
civit. Dei, cap. 1. Quintil. declamat. 311. ibi: *Li-
bet scrutari etiam defuncti voluntatem, quæ nihil
potentius apud nos, nihil nostro animo sacratius es-
se debet.* Symmachus lib. 10. epist. 54. qui allo-
quens Episcopos ait: *Oro vos justitia sacerdotum,
ut urbis vestra sacris reddatur privata successio.
Dissent testamenta securi, & sciant sub Principi-
bus non avaris stabile esse quod scripserint.* Igitur
cujuslibet ultimæ voluntatis executio ad Episco-
pum spectat. Deinde, nam defensio viduarum
miserabilium, quæ sunt destitute humano auxi-
lio, ad Episcopum spectat, cap. 1. 87. dist. cap. su-
per, de v. s. Sed nulla alia persona adeò destituta
est, quam defunctus, cap. defensionis 87. distinct. Ergo
cujuslibet ultimæ voluntatis executio ad
Episcopum spectat. Sed contraria sententia verior
est, videlicet in legatis prophanis, & pro eorum
solutione adeundum esse judicem sæcularem pro-
prium hæredis scripti, coram quo à legatariis con-
veniendus est. Quam opinionem ex juribus supra
pro dubitandis adductis, & aliis probant
Glossa verbo *Decretorum*, in cap. relatum, 11. hoc
rit. Bobadilla lib. 2. polit. cap. 17. numero 105
Matiensius, licet sibi contrarius, in l. 10. tit. 4. lib. 5.
recopil. gloss. 7. num. 2. Carpio de executoribus lib.
1. cap. 22. num. 47. Pereyra de manu Regia part. 1.
cap. 16. num. 13. Nec eà sententiâ retentâ obstant
contraria fundamenta. Non primum deductum
ex præsentis textu, qui exaudiendus est de piis testa-
torum dispositionibus, juxta alios textus supra re-
latos, in quibus de piis causis semper agitur. Nec
contrarium docet Alfonso noster in d. l. 10. partit.
qui generaliter non asserit, quamlibet ultimam
voluntatem esse piam; sed tantum agit de legato
pro redemptione captivorum relicto, juxta legem
nulli, C. de Episcop. & cleric. aurbent. de Eccle-
siast. ritibus, §. si quis autem. Ex quibus defun-
pta est dicta lexio. Unde accipi debet de legato
ad pias causas relicto. Nec obstat quod dicebamus
de defensione miserabilium personarum;
nam earum defensio ad Episcopum spectat, qua-
tenus respicit utilitatem ipsarum: at in legatis pro-
phanis non defunctorum, sed potius legatariorum
utilitas vertitur; unde adeundus est Judex hæ-
redis, ut ipsum cogat legata persolvere.

Nec obstat secunda difficultas ex natura &
obligatione voti deducta; nam præterquam
quod votum in præsentis non accipitur strictè
pro promissione Deo facta, sed pro desiderio, & de
voluntate testatoris, ut plerumque in jure accipi-
tur, l. scripto, ff. unde liberi, l. in ratione 11. §. hui.
cùm quidam, ff. ad leg. Falcid. l. nihil interest, ff.
de bonis libert. et si votum strictè accipiat in
præsentis, adhuc discrimen constituendum est in-
ter votum reale, personale, & mixtum. Perso-
nale, videlicet jejunandi, peregrinandi, aut re-
citandi

citandi horas canonicas, cum persona extinguitur, nec ad hæredes transit: quare nullus successor tenetur illud adimplere, ex iuribus supra adductis. Votum verò reale, seu mixtum, veluti construendi Ecclesiam, elemosynam faciendi, hæres tenetur adimplere, l. 2. §. ult. ff. de pollic. ibi: *Si forte qui decimam voruit, accesserit ante solutionem, hæres ipsius hereditario nomine decima obstrictus est.* Voti enim obligationem ad hæredem tranfite, constat. Non tamen tenetur hæres votum adimplere vinculo religionis, sed exemplo aliorum onerum hereditariorum; & tanquam æs alienum defuncti suscipere hæredes coguntur, & per excommunicationem compelli possunt illud adimplere, sicut alia opera pia exequi, cap. 117. cap. Joannes 19. hoc tit. docent Sylvester in summa, verbo *Votum*, Sanchez lib. 3. summa. cap. 13. numero 3. Unde et in præfenti ageretur de votis adimplendis per hæredes, accipiendus erat de votis realibus, aut mixtis. Nec obstat tertia difficultas; nam verum est indistinctè, hæredem indignum hereditate non reddi indignum legato; immò plerumque cui eripitur ut indigno hereditas, similiter prælegatum, non solum pro ea parte, quam capit iure hereditario, sed quam capit iure legati, ut in l. si sequens, §. ult. ff. ad Syllaniam, l. duo 76. ff. de condit. & demonstr. Quare an privetur hæres indignus simul hereditate, & legato voluntatis, quæstio est; ut ait Papinianus in l. cum quidam, ff. de his que ut indigni. ita ut nec regula generalis trahi possit, sed secundum varietatem casuum diversimodè est respondendum. In casu verò præfentis textus privatur hæres omni emolumento, quia æqualis ratio militabat, ut privaretur tam hereditate, quam prælegato. Prosequitur Cujacius lib. 16. 99. Papin. in dict. l. cum quidam.

8. Nec obstat alia difficultas deducta ex lege non oportet 5. C. de his que ut indigni. in illis verbis: *Non oportet ut indignis hæredibus successiones auferri, prætextu quod in sepultura suorum iudicis, vel voluntatibus defunctorum obtemperatum non fuisset.* Ex quibus expressè deducitur, hæredem non privari hereditate ex eo, quod non adimpleverit pias testatorum voluntates circa sepulturam. Cui difficultati ut satisfaciant DD. varia adducunt. Glossa, Cini & Alexander, quos sequitur Molina de primog. lib. 2. cap. 14. numero 16. existimant, textum illum abrogatum fuisse per textum in authentica hoc amplius, C. de fideicommissis. & ita in eo textu jus antiquum jam abolitum referri. Carpio dict. cap. 13. numero 37. existimat, Imperatores in eo textu agere de hærede jam aditæ hereditate, cui hereditas non est auferenda nisi monitione permisâ. Et ita Imperatores non negare hereditatem esse auferendam, sed tantum desiderare, ut monitione præmisâ auferatur. Sed hæc interpretatio facile refellitur ex eo, quod absolute in eo textu statuitur hereditatem non esse auferendam ab hæredibus ex eo, quod non parverint voluntati testatoris circa curam sepulture. Igitur id generaliter accipiendum est, monitione præmisâ, vel non. Quare his & aliis sententiis omissis, verius dicendum est, in eo textu agi de voluntatibus testatorum ineptis circa eorum sepulturam, quas hæredes adimplere non tenentur, l. servo 113, §. final. ff. de legat. 1. l. etsi 14. §. 5. ff. de relig. & sumptibus, l. quidam 27. ff. de condit. institut. l. Quintus 7. ff. de

annuis legat. plerumque enim simpliciores homines cavebant, ut omnia ornamenta sua cum corpore sepelirentur, dict. l. etsi 14. §. 5. l. final. de auro & argento; aut comburentur, Livius lib. 34. aut pecunia simul cum eis in terram defoderetur, ut probat Fornerius libro 1. rerum quorid. cap. 18. five ut eorum reliquias in mare projicerentur. Ovidius libro 5. Fastor.

Sæpe tamen patria dulci tanguntur amore,
Atque aliquis moriens hoc breve mandat
opus:

Mittite me in Tyberim, Tyberinis vectus in
undis

Littus ad Inachium pulvis inanis eam.

Displicet heredi mandati cura sepulchri;

Mortuus Ausonia conditur hospes humo.

Scirpea pro domino in Tyberim scatur
imago.

Ut repetat Grajas per freta longa domos.

Cujus præcepti varias afferunt causas Othaldus lib. 8. comment. cap. 12. litera A. Suarez ad leg. Aquil. lib. 2. cap. 2. ff. 6. num. 9. Amaya lib. 1. obs. cap. 6. num. 5 D. Josephus de Salas ad Petronium pag. 278. ad illa verba: *Descendat igitur.* Omnes enim ineptæ voluntates impunè omittuntur ab hæredibus, nec ex eo, quod non adimpleverint, debent privari hereditate, dict. l. se vo 113. §. ineptas, Donellus lib. 8. comment. cap. 12. Unde rectè ait Alexander in dict. l. hæredes privandos non esse hereditate, eo quod voluntates testatorum, ineptas videlicet, non adimpleverint. Nec huic solutioni obstat textus in l. militis 5. C. de relig. in illis verbis: *Militis voluntatem, quam circa monumentum sibi faciendum testamento expressit, & pater, & mater ejus heredum negligere non debent: nam etsi delatio hoc nomine præteritis constitutionibus amota est, invidiam tamen, & conscientiam circa commissum supremum hujusmodi officium, & contemptum iudicium defuncti evitare non possunt.* In quibus idem Alexander docet, hæredes adimplere debere testatoris voluntatem circa sepulturam: licet aliis constitutionibus, videlicet dict. l. 5. C. de his que ut indigni, delatio prohibita sit. Nam respondendum est, Alexandrum in eo textu agere de voluntate defuncti circa monumentum modicum construendum: licet enim ineptæ voluntates defunctorum, videlicet nimis sumptuosæ, & superstitiosæ, adimpleri non debeant, tamen moderatæ, quæ modicam pompam in monumento, aut sepultura præscribunt, adimplenda sunt, de quibus accipiendi sunt textus in l. 5. C. de relig. l. 1. §. 4. §. 6. ad leg. Jul. pecul. l. cuiusque, §. 5. idem §. ff. de instit. actione, l. filius 193. de in rem verso, l. militis, ff. de condit. & demonstr. l. hereditas 50. ff. de penit. heredit. novella 59. cap. 6. Unde et delatio hereditatis ex ea causa, quod ineptas voluntates non adimpleverint, prohibita sit ab Alexandro in dict. l. 5. C. de his que ut indigni, tamen si voluntas circa modicum monumentum, aut pompam funeris versetur, hæres adimplere eam cogitur, dict. l. militis, C. de relig. quæ cum loquatur de milite, laxiorem pompam circa finem admittit; siquidem in militum funere arma, & quæcunque ornamenta virtute sibi comparassent, equus, & similia deferbantur, ut funus Pallantis describens refert Virgilius lib. 11. Æneid. & notari in cap. finali de auctor. & usu pallii. Nec obstat ultimum augmentum dubitandi rationis, ubi dicebamus, ad hanc hereditatis privationem necessariam esse moni-

monitionem: nam id verum est, ut docent Padilla in *dist. authentic. hoc amplius*, Matienz. in l. 14. tit. 4. lib. 5. *recopil. gl. 1. num. 64.* Capius *dist. capite 18. numero 22.* Sed supponitur in presenti textu talem monitionem adhiberi debere, alias Episcopus, injuste, & contra juris ordinem ipsum heredem successione privaret.

9. Ex presenti textu, & traditis pro ejus expositione, Doctores supra laudati communiter accipiunt textum in *cap. licet, de voto*, ubi refertur, quod cum Rex Ungariæ votum emisisset visitandi Hierosolymam in manu forti, idest cum exercitu & armis, ut eam ab inimicorum tyrannide eriperet; & infirmitate, & morte præventus, illud adimplere non potuisset, in ultimo elogio filio suo Andree sub paterna interminatione indixit, ut votum illud adimpleret. Et cum filius simile onus à patre injunctum sponte acceptasset, & se impleturum denuo promississet, & postea renuissset illud adimplere; Innocentius decrevit, ut votum à patre emissum adimpleat, alias sciat se regno, & hereditate paterna esse privandum. Historiam refert ex Silvio, & Blondo Pancirola *lib. 2. var. cap. 240.* Ex quo textu con-

stat, heredem non adimplentem votum defuncti, privandum esse hereditate, cujus decisionis rationem communiter repetentes *ibi.* & Doctores supracitati ex eo reddunt, quia videlicet votum illud à Rege Ungariæ emissum, non personale, sed potius reale, aut mixtum fuit, quia non solum industria, & labore personali erat implendum, verum & magnis impensis, & sumptibus in belli expeditionem paratis: unde cum obligatio realis adimplendi votum transeat ad heredem, merito juxta presentem textum hæres non adimplens votum illud privatur successione paterna. Sed licet hæc doctrina vera sit, non tamen ideo in eo textu filius privari poterat regno Ungariæ, quod illi non hereditario, sed sanguinis jure deferretur: nec etiam successione paternâ, quatenus legitimam jure nature sibi debitam comprehendebat, in qua nullum onus admititur. Quare alia ratio est ipsius decisionis, videlicet, quod cum filius non solum sponte acceptasset onus à patre injunctum, verum & se impleturum tale votum promississet, ideo ob fractam fidem, & violatam propriam promissionem, potuit justè à Pontifice privari regno, & paterna successione, ut latius dicemus in ejus textus commentario.

CAPUT VII.

Ex Concilio (a) Lateranensi.

Cum in officiis charitatis primo loco illis teneamur obnoxii, à quibus beneficium nos cognovimus recepisse; è contra quidam clerici, cum ab Ecclesiis suis multa beneficia perceperint, bona per eas acquisita in alios transferre præsumunt. Hoc igitur, quia antiquis canonibus constat inhiberitum, nos indemnitati Ecclesiarum providere volentes, sive intestati decesserint, sive aliis conferre voluerint, penes Ecclesias eadem bona præcipimus remanere.

NOTÆ.

(a) *Lateranensi.* Ita etiam legitur in prima collectione. *sub hoc titul. cap. 4.* & apud Antonium Augustinum *libro 15. epist. titul. 45.* & in ipso Concilio Lateranensi *capite 15.* ubi repertiuntur verba in presenti transcripta. De hoc Concilio nonnulla notavi in *capite 27. de re scriptis.*

COMMENTARIUM.

1. *Concilio traditur & probatur.* EX presenti Concilii Lateranensis canone sequens deducitur assertio: Clerici de bonis intuitu Ecclesie acquisitis testamentum facere non possunt; de bonis vero patrimonialibus, proprio officio, aut aliunde questis disponere valent. Probat eam textus in *capite 1. & sequenti. 12. quest. 1. capite 1. & sequenti. 12. quest. 3. cap. 1. & per totam 12. quest. 4. cap. fixum. cum aliis 12. quest. 5. cap. 3. de pignor.* Heraldus Episcopus Turon. in suis capitulis. *can. 44.* *De res, quas in sacris ordinibus acquisierint, propriis Ecclesiis derelinquant; hereditaria vero juxta arbitrium proprie voluntatis distribuant.* Tolet. Concil. anno 1244. tempore Joannis XX. *can. 5.* *De substantia Ecclesiarum, que solet per clericorum sobolem deperire, ad usus debitos conservetur, statuimus, quod*

nullus clericorum bona intuitu Ecclesie acquisita, filius. vel filiabus suis det, vel conferat inter vivos, vel in testamento contra canonum instituta dimittat. *Et l. sacrosancta 32. authentic. presbyteros, C. de Episc. & clericis. cap. 6. de hereticis. Concil. Tolet. 2. can. 4.* Concilium Germanicum sub Conrado Cardin. *can. 5. ibi: Clerici de rebus Ecclesie nullum possunt condere testamentum.* Oxoniense in Anglia *can. 27.* Ratisbon. *can. 23.* quorum & aliorum verba referunt Crespetius in *summa, verbo testamentum 1.* Antonius Augustinus in *epist. lib. 15. tit. 45.* Illustrant ultra relatos in presenti à Garanna & Barbosa, idem Barbosa *alleg. 115.* Salcedus *de lege polit. lib. 2. cap. 2.* Mancinus *sacri juris contro. dissert. 7. cap. 19.* Valenzuela *consil. 98.* *Quelada variar. quest. 6. num. 25.* Coelius in *not. Cardin. cap. 16. privileg. 18.* Petrus Gregorius *lib. 1. partit. tit. 26. cap. 4.* Molina *lib. 1. de primog. cap. 10. num. 22.* Gutierrez *practicar. lib. 2. quest. 114.* Abulensis in *cap. 6. Marthæ, quest. 24.* Boëtius Epon. & Cujacius in presenti, Michaël Roussellus *lib. 5. hist. juris Pontific. capite 4.* plures relati à Hieronymo Garcia in *summa, tract. 1. difficult. 4. dub. 3.* Fagundez *libro 6. de justitia. capite 10. num. 4.* Ferro Manrique *de different. utriusque fori, quest. 93.* Gibalinus *de negot. tom. 2. lib. 5. cap. 8. articul. unico.* Solarzanus *tom. 2. libro 3. capite 10. num. 9.*